

Yttrande

Ärendenummer GSF-2025-01221

Handläggare: Elisabet Sandström, Hanna Askelund

Utfärdat: 2025-04-22

Yttrande över granskning av trygghet och studiero

Bakgrund

Granskningen syftade till att bedöma om nämnden har ett ändamålsenligt arbete med att tillförsäkra eleverna i grundskolan en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Den sammanvägda bedömningen är att nämndens arbete delvis är ändamålsenligt.

Revisionskontoret bedömer att nämndens systematiska förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero behöver utvecklas. Stadsrevisionen bedömer att bristerna är större i arbetet för att skapa studiero än i arbetet med att skapa trygghet.

Stadsrevisionen lämnar efter granskningen följande rekommendationer till grundskolenämnden:

1. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att det vid alla skolenheter bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Särskilt behöver systematiken i arbetet med studiero stärkas.*
2. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att personalen anmäler upplevda kränkningar till rektorn.*
3. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med gällande regelverk.*
4. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att beslut om disciplinära åtgärder följer regelverket.*
5. *Nämnden rekommenderas att förtydliga hur arbetet med studieron ska följas upp*

Planerade och genomförda åtgärder

Förvaltningen delar revisionens bedömning om de rekommendationer som lämnats.

Nedan beskrivs de åtgärder som planeras eller redan har påbörjats för att möta stadsrevisionens rekommendationer.

1. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att det vid alla skolenheter bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Särskilt behöver systematiken i arbetet med studiero stärkas.*

Begreppen trygghet och studiero nämns ofta som en helhet. För att underlätta samtal och arbete inom förvaltningen behöver begreppet *studiero* definieras mer konkret. *Studiero* påverkas av flera faktorer i undervisningen, medan *trygghet* främst är kopplat till ett

aktivt värdegrundsarbete. Under det kommande året planerar förvaltningen att i såväl skriftlig som muntlig kommunikation tydliggöra skillnaden mellan trygghet och studiero.

Som tidigare nämnts är studiero tätt kopplad till undervisningens kvalitet och ledarskapet i klassrummet. För att stärka utvecklingen av undervisningen har grundskoleförvaltningen i verksamhetsplanen 2025 flera insatser som riktar sig mot detta exempelvis *Stärka didaktisk utveckling utifrån skolors resultat och vetenskaplig grund, Rikta insatser för att utveckla skolornas matematikundervisning*. Likaså genomförs ett större implementeringsarbete med flera kunskapshöjande insatser kring skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. I detta arbete ingår även att elevhälsans arbete ska bli en mer naturlig del i skolornas systematik. Ett fungerande systematiskt värdegrundsarbete på en skolenhet medför dels att undervisningen i klassrummet ständigt tittas på och förbättras utifrån elevernas behov. Dels innebär det att rätt insatser kan sättas in, stärka undervisningen och därmed skapa bättre möjligheter för en god studiero.

Ett gott arbete för att ge alla elever det stöd de har rätt till i sitt lärande skapar också förutsättningar för studiero. I detta arbete har skolenheternas elevhälsa en viktig roll. I samband med den centrala förvaltningens omorganisation förbättrades den Centrala elevhälsans möjligheter att stötta skolledarnas arbete med att leda en samlad elevhälsa. Under 2025–2026 är just detta ett av Central elevhälsas fokusområden.

Förvaltningen har under 2025 påbörjat ett pilotarbete i lärplattformen Vklass som undersöker möjligheterna till att synliggöra och aggregera den självskattning eleven gör av bland annat upplevd studiero inför utvecklingssamtalen. Planen är att piloten ska gå över till ordinarie drift under 2026. Detta skulle möjliggöra en tydligare bild av studieron i klasser samt ge ett mer heltäckande underlag för huvudman, rektor och lärare att utgå från i justeringen av insatser för ökad studiero.

Slutligen är elevers delaktighet avgörande för att utveckla studieron i klassrummet. Våren 2025 genomförs, inom huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, intervjuer med såväl elever, lärare som skolledare med fokus på elevers ansvar och inflytande. Resultatet av dessa intervjuer kommer att redovisas i delårsrapport augusti samt ligga till grund för vidare utvecklingsarbete.

2. Nämnden rekommenderas att säkerställa att personalen anmäler upplevda kränkningar till rektorn.

Förvaltningen har ett välutvecklat stöd kring skolenheternas hantering av upplevda kränkningar och genomför återkommande utbildningar med skolpersonal. Utbildningarna utgår från skollagens krav på anmälan och utredning av kränkande behandling. I utbildningsinsatserna lyfts vikten av det förebyggande och främjande arbetet och ett aktivt systematiskt värdegrundsarbete för att minska förekomsten av kränkningar. Utbildningsinsatserna innehåller också det juridiska perspektivet, praktisk hantering av anmälningar och utredningar i det systemstöd som förvaltningen använder samt hur kränkingsdata kan inkluderas i skolans systematiska värdegrundsarbete.

Utbildningarna anordnas dels efter förfrågan från skolor utifrån eget identifierat utvecklingsområde. Utbildningar anordnas också på förekommen anledning, till exempel som åtgärd efter klagomålsutredning eller tillsynsärende där brister inom området uppmärksammas. Utifrån uppföljning av data om anmälda kränkningar händer det också

att utbildningsinsatser särskilt riktas till en skola eller skolområde för att stärka personalens kompetens.

Förvaltningen kommer att utveckla informations- och utbildningsmaterial för högre tillgänglighet och rikta särskilda insatser mot specifika målgrupper utifrån de behov som framkommer i läsårets uppföljning av anmälda kränkningar. Det kan till exempel röra sig om kompetensutveckling utifrån hur rektor utreder uppgifter om att personal utsatt en elev för kränkande behandling.

3. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med gällande regelverk.*
4. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att beslut om disciplinära åtgärder följer regelverket.*

Förvaltningen har tydliga rutiner, beslutsmallar och stödmaterial som ska stötta rektor i tillämpning av disciplinära åtgärder i de fall sådana beslut kan vara aktuella. Mallar avseende omplacering av elev har setts över och kompletterats efter Stadsrevisionens granskning och rekommendationer. Trots det är det förståeligt att det kan uppstå osäkerhet om vad som gäller, vad som är rätt eller fel den givna situationen då beslut om disciplinära åtgärder är något som de flesta rektorer och biträdande rektorer inte fattar särskilt ofta. Press och stress utifrån situationens allvar kan också påverka beslutsfattare. Av den anledningen rekommenderas alltid rektorer som överväger att besluta om disciplinär åtgärd av det mer ingripande slaget att kontakta förvaltningens stödfunktioner för vägledning om tillämpning och dokumentation.

Förvaltningen kommer att fortsätta med utbildningsinsatser för att säkerställa rektors, och andra berörda målgruppers, kompetens om skollagens utrymme för disciplinära åtgärder och vilket stöd och vägledning som finns. Förvaltningen ser behov av att utveckla de utbildningsinsatser som erbjuds och ytterligare tillgängliggöra informationen om för att dels bidra till tryggare beslutsfattare, dels säkra elevens rättigheter.

5. *Nämnden rekommenderas att förtydliga hur arbetet med studieron ska följas upp*

Förvaltningen kommer att utveckla uppföljningen av studieron med utgångspunkt i såväl kvantitativa som kvalitativa datakällor. Denna uppföljning blir en del av den uppföljning av kunskaper, normer och värden som varje år redovisas till nämnden i delårsrapport augusti.

Bedömning

De planerade åtgärderna bedöms svara upp mot de rekommendationer som lämnats av revisionen genom att kompetensförstärkande insatser kommer att genomföras, information förtydligas ytterligare och strukturer för uppföljning av studieron utvecklas.

Uppföljning av åtgärder och fortsatt utveckling kommer att ske inom ramen för nämndens planering- och uppföljningsprocess, genom delårsuppföljningen samt som del i arbetet med samlad riskbild.